

ΙΕΡΟΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΠΡΟΝΟΙΑ, ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ, ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΔΑΠΑΝΗ ΔΕ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚ. ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ «ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ»

ΕΤΟΣ Β'. | ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ τῇ 11 Αὐγούστου 1912 | ΑΡΙΘ. 71

«Σὶ δὲ ὅταν προσεύχη, εἰσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου προσευξαι τῷ πατρὶ σου ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ». (Ματθ. στ', 6).

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΔΙΑΛΥΤΟΥ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

ΑΠΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΠΟΨΕΩΣ

(Συνέχεια εκ του προηγουμένου φυλλαδίου και τέλος).

Σ'.

Ἐμίλησα περὶ καθηκόντων καὶ υποχρεώσεων προσπασσαλευόντων ἡμᾶς εἰς τὴν θέσιν μας· καὶ ἡ σκέψις αὕτη μὲ ὀδηγεῖ φυσικῶς εἰς ἄλλο σοβαρότερον ἐρώτημα· εἰς τὸ ἐρώτημα: «τί θὰ ἀπογίνωσι τὰ τέκνα». Τὰ τέκνα εἶνε ὁ καρπὸς τοῦ γάμου· καρπὸς τρυφερός, ὅστις ἔχει ἀναπόφευκτον ἀνάγκην τῆς ἰκμάδος καὶ θερμότητος, καὶ θαλπωρῆς, τῆς ἀπὸ τῆς συνεκτικότητος τοῦ οἴκου ἐκπορευομένης, ἵνα φθάσῃ εἰς τὴν ἀπαιτουμένην ὀριμότητα. Πλὴν πῶς τοῦτο θὰ ἐπιτευχθῆ, ὅταν ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ χωρισθῶσι, διότι δὲν ἔχουσιν ὅλοι τὸ σθένος ἀλλήλων τὰ βάρη νὰ βασιάζωσι; Τί μένει εἰς αὐτὰ παρὰ νὰ ἀκολουθήσωσι τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον, καὶ νὰ ποτισθῶσι μὲ μῖσος ἐναντίον τοῦ ἀπόντος γονέως: κατὰ τοῦ πατρός, ἐὰν ἠκολούθησαν τὴν μητέρα, κατὰ τῆς μητρὸς, ἐὰν ἠκολούθησαν τὸν πατέρα; Ἄλλ' εἶνε αὐτὸς ὁ τρόπος τῆς ἀγρίου διαπαιδαγωγήσεως τῶν τέκνων; Ἡ φύσις ἐνεπιστεύθη τὰ παιδία εἰς τὴν φροῖτιδα ἀμφοτέρων

τῶν γονέων. Πατήρ καὶ μήτηρ πρέπει νὰ συνενώσωσιν ἀπὸ κοινοῦ τὰς προσπαθείας των, ἕκαστος ἐν τῷ οἴκῳ κύκλῳ, ὅπως κατορθωθῆ τὸ σχετικῶς τέλειον. Καὶ ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει, καταφαίνεται ἐκ τῶν δυστυχῶν ἐκείνων πλασμάτων, τὰ ὁποῖα ἔτυχε νὰ χάσωσι τὸν πατέρα των ἢ τὴν μητέρα των καὶ ν' ἀπορφανισθῶσιν, ἀπομείναντα τώρα μόνον μὲ τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν, ὅστις ἀναγκάζεται νὰ φέρῃ διπλοῦν βῆρος ἐπὶ τῆς ὀρέξεώς του, ὦν καὶ πατήρ καὶ μήτηρ συγχρόνως. Τὰ παιδία ταῦτα ἀποκαλεῖ ἡ κοινωνία ὀρφανά, τὰ περιβάλλει δὲ διὰ μελανῆς καὶ πενθίμου ἐνδυμασίας, τοῦ σημείου τῆς θλίψεως καὶ στερήσεως. Διαιτί; Διὰ νὰ δηλωθῆ ἡ χολή, κεκολοβωμένη καὶ πολλαχῶς ἠκρωτηριασμένη ζωὴ των.

Καὶ τοῦτο μὲν εἶνε τὸ ἔργον τοῦ θανάτου, καθ' οὗ ν' ἀντιπαλαίσῃ οὐδεὶς δύναται τῶν θνητῶν. Ἄλλ' εἶνε ἀντικρὺς παραφροσύνη νὰ προσθέτωμεν καὶ ἡμεῖς παρὰ τὰ ἐρεῖπια τοῦ θανάτου καὶ ἄλλ' ἐρεῖπια, τὰ ὑπὸ τῶν διαζυγίων δημιουργούμενα

καὶ μὲ πολὺ ἔλσεινοτέρας τὰς συνεπειάς. Διότι ἐπὶ μὲν τοῦ θανάτου ὁ εἰς τῶν γονέων ἀνηράγη καὶ τετέλεσται. Παραμένει τοῦλάχιστον ἡ ἱερά του μνήμη, ἐπιφοιτῶσα εἰς τὰς διανοίας τῶν ἐπιζώντων τῆς οἰκογενείας μελῶν καὶ ἐπευλογοῦσα αὐτά. Παραμένει κάποια ἠθικὴ ἐνότης τῶν ἀπομεινάντων πρὸς τὸν ἀπελθόντα. Ἄλλ' ἐν τῷ διαζυγίῳ ἡ ἠθικὴ αὕτη ἐνότης θρυμματίζεται καὶ ἀπελλιστικῶς σφαγιάζεται, διότι δὲν τὴν στηρίζει πλέον ἡ ἀγάπη, ἀλλὰ τὴν ἐκπολιορκεῖ τὸ μῖσος.

Ἐρχεται ἔπειτα τὸ ζήτημα τῆς ἀγωγῆς τῶν τέκνων. Ποῖος θὰ παραλάβῃ ταῦτα μετ' ἑαυτοῦ; Ὁ πατήρ ἢ ἡ μήτηρ; Καὶ ἐὰν οὗτοι συνάψωσι νέους γάμους, τί θὰ ὑποφέρωσι τὰ τέκνα εἰς τὰς ξένας χεῖρας, τίνα δὲ θέσιν θὰ καθέξωσιν ἐν τῷ νέῳ οἴκῳ; Πῶς δὲ θὰ δύναται ὁ γονεὺς αὐτῶν, εἴτε ἐκ νέου νυμφευθεὶς, εἴτε ὄχι, ν' ἀπευθύνη εἰς αὐτὰ συμβουλὰς, ἀφοῦ τὸ διαζύγιον ἀφῆρσεν ἀπὸ τῶν χειρῶν του τὸ σκῆπτρον τῆς αὐθεντίας; Μὲ ποίαν ἐπιβολὴν θὰ δύναται νὰ εἶπῃ εἰς τὰ τέκνα του νὰ ἀγαπῶσι τὸ ἐν τῷ ἄλλο, ἢ πῶς θὰ ἀνακόπη τὰς νεανικὰς αὐτῶν παρεκτροπὰς, ἀφοῦ αὐτὸς δὲν ἔστρεξεν ὅ,τι τῷ ἔδωκεν ἢ φύσις, ἠκολούθησε δέ, οἰκογενειάρχης ὢν, ἔρωτας νέους; Εἶδα ἐγὼ μητέρα, σκανδαλωδῶς διαζευχθεῖσαν, νὰ συμβουλευῆ μίαν ἡμέραν ἐπὶ παρουσίᾳ μου τὰς δύο θυγατέρας της καὶ νὰ ἀκούῃ παρ' αὐτῶν ὑβριστικωτάτην ἀπάντησιν τὸ

«σὺ νὰ κυττάξῃς τὰ ἴδικά σου», καὶ ἔφριξα ἀναλογισθεὶς πῶς τὸ διαζύγιον μελανώνει καὶ τὰ σεβαστότερα, ἀφαιρεῖ δὲ τὴν αἰδῶ καὶ παρ' αὐτῶν τῶν φιλάτων μας, ἅτινα μεταποιεῖ ἀπὸ ἐγκανθήματος εἰς ἐπιτιμητὰς μας καὶ κατηγοροῦς!

Ἐνταῦθα ἂς ἀκουσθῆ καὶ πάλιν ὁ Δε Βονάλδος, καίτοι ἠχῶν παραδόξως. Ἐπειδὴ, λέγει, σκοπὸς τοῦ γάμου κυρίως καὶ ἐξόχως εἶνε τὰ τέκνα, διὰ τοῦτο ἐν πάσει συνάψει ἐπεμβαίνουσι χάριν αὐτῶν, (δηλ. τῶν τέκνων) αἱ ἀρχαί. Ἡ συμφωνία λοιπὸν πρὸς γαμικὴν ἔνωσιν καὶ συμβίωσιν δὲν τελεῖται μόνον μεταξὺ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς, ὡς ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται, ἀλλὰ μεταξὺ τοῦ ἀνδρὸς, τῆς γυναικὸς καὶ τῶν οὐπω γεννηθέντων τέκνων, ἅτινα ἀντιπροσωπεύουσιν αἱ τὴν σύναψιν ἐπικυροῦσαι ἀρχαί. Ἐντεῦθεν ἐπεται ἡ ἀδυνατοῦς τοῦ νὰ διαλυθῆ ὁ γάμος τῆ ἀπλῆ συγκαταθέσει καὶ θελήσει τῶν συζευχθέντων δύο καὶ χωρὶς νὰ ἐρωτηθῆ τὸ τρίτον μέρος, τὸ καὶ σπουδαιότερον. Τὰ τέκνα εἶνε ὁ κυριώτερος ἐν τῷ σχηματισμῷ ἐκάστης οἰκίας παράγων, πᾶν δ' ὅ,τι θὰ παρέβλαπτε τὴν κανονικὴν ἀνάπτυξιν των θὰ παρενεβάλλετο πάντοτε ὡς ἀνυπερέβλητον κώλυμα κατὰ τῆς διαζευξέως τῶν γονέων αὐτῶν. **Γονεῖς διαζευγνύμενοι εἶνε δύο ἀνδρεῖοι ληστεύοντες τὸν ἀνίσχυρον.** Κράτος δέ, εὐνοικῶς πρὸς τὰ διαζύγια ἔχον, ἀποβαίνει συνένοχον τῶν ληστρικῶν διαθέσεων τούτων γονέων.

Ζ'.

Καὶ εἶνε ἀνάγκη τώρα νὰ ἐρωτήσωμεν τί, κατόπιν τοιούτων ναυαγίων, θ' ἀπογίνη ἡ κοινωνία ; Εἶνε ἀξίωμα μὴ ἐπιδεχόμενον συζήτησιν, ὅτι ὁ οἶκος ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῶν ἐθνῶν καὶ ὅτι ἡ τοιαύτη ἢ τοιαύτη ποιότης τοῦ γάμου ἀποτελεῖ τὸ βαρόμετρον τῆς ἠθικῆς ἐνὸς λαοῦ εὐεξίας. Κάτω ἀπὸ τὰς πολεμικὰς ἀρετάς, κάτω ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν τῶν μαρτύρων, κάτωθεν πάσης πολιτικῆς ἢ θρησκευτικῆς κινήσεως, κάτωθεν πάσης ὑψηλῆς ἰδέας ἀναζητητέον τὸ λίκνον, τὴν ἐστίαν, τὴν μητέρα, τὴν ἀτμόσφαιραν τὴν οἰκογενειακὴν, ἐξ ἧς τὰ πρῶτα παρελήφθησαν σπέρματα. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ αἰιδιμος Γλάδστον, γράφων κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1889 ἐν τῇ XIX Ἐκατονταετηρίδι, ἀπεκάλει τὸ περὶ γάμου ζήτημα «τὸ μεγαλειότερον καὶ βαθύτερον ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων ζητημάτων», τὸ ζήτημα ἐκεῖνο, ὅπερ «ἀναφαίνεται προβάλλον πανταχόθεν πέριξ ἡμῶν».

Ἄλλ' ἵνα ἡ τοιαύτη βᾶσις στηρίξη πραγματικῶς μίαν κοινωνίαν, ἀνάγκη νὰ διατελῇ σεβαστὴ καὶ ἀπαρβαβίαστος, μὴ μετακινουμένη καὶ διασειομένη. Γάμος εὐδιάλυτος σημαίνει ἠθικὰς ἀρχὰς πολὺν χαλαρὰς καὶ γνῶσιν τοῦ καθήκοντος ἀνεπαρκεστάτην. Ὄταν δὲ ἡ πηγὴ τῆς ἀγνότητος βεβηλῶται καὶ αἱ ὀρέξεις ἄγωσι καὶ φέρωσι τὸ συζυγικὸν ἴδρυμα, ἀφαιροῦσαι ἀπ' αὐτοῦ τὴν ἐμ-

πρέπουσαν αὐστηρότητα, ὁποῖος μολυσμὸς δὲν θὰ ἐπεκταθῇ ἐκτὸς αὐτοῦ ; Εὐκόλος νομοθεσία θ' ἀπαιτήσῃ ἄλλην εὐκολωτέραν οὐδὲ θὰ εἴπωσι τὰ ἀνθρώπινα πάθη τὸ «ἀρκεῖ». Ὄταν ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις διεκήρυξεν, ὑπερφαλαγγίζουσα τὰ ἐσκαμμένα, ὅτι τὸ ἄτομον εἶνε τὸ πᾶν, ὅτι ἡ κοινωνία εἶνε μόνον εἰς τῶν τύπων ἐκεῖνον, ὑφ' οὗς ἐξυπηρετεῖται τοῦ ἀτόμου ἡ εὐμάρεια, πᾶν δὲ σύστημα, μὴδ' αὐτῆς τῆς θρησκείας ἐξαιρουμένης, ὅπερ θὰ προσέκρουεν εἰς τὸν ἀτομισμὸν, ὥφειλεν ὡς ἐχθρὸς νὰ καταδιωχθῇ, ὅταν τὸ εὐδιάλυτον τοῦ γάμου, ὡς ἀναγκαία συνέπεια τοῦ ἀτομισμοῦ, ἐγγιεν ἐν αὐτῇ νόμος καὶ ἡ διάζευξις λοιπὸν ἐπετρέπετο οὐ μόνον ὅταν ἀμφοτέροι οἱ σύζυγοι εἰς τοῦτο συγκατετίθεντο, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἡ ἰδιοτροπία τοῦ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν τὸ ἀπήτει, τίς θὰ ἠδύνατο νὰ ἐκθέσῃ τοὺς ἀστείους καὶ μηδαμινούς λόγους, δι' ὧν ἐδικαιολογοῦντο αἱ ἡραδαῖαι διαλύσεις, αἵτε οὐδενὸς πλέον ὑπάρχοντος χαλινοῦ ; Ἄλλ' εἶνε πσιγνώστον ὅποια ὑπῆρξαν τὰ ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης τοῦ ἀτομισμοῦ θεοποιήσεως ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους καὶ εἰς ποίαν τὴν σύρουσι μέχρι σήμερον διαφθοράν. Ἐλλειψις αὐστηρότητος ἐν τῇ γαμικῇ νομοθεσίᾳ εὐθύνεται καὶ διὰ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν διαζυγίων ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις, ὅπου, κατὰ τὸν Peabody, (1) οἱ συζυγικοὶ χωρισμοὶ ἠϋ-

ξησαν μέχρι τοιούτου καταπληκτικοῦ σημείου, ὥστε ἐὰν δὲν τεθῇ ἐγκαίρως φραγμός, «ὁ ἀριθμὸς τῶν διὰ τοῦ θανάτου γαμικῶν χωρισμῶν θὰ εἶνε κατὰ τὸ τέλος τῆς 20ῆς ἑκατονταετηρίδος ὀλιγώτερος τῶν χωρισμῶν, τῶν ἀπὸ τοῦ διαζυγίου προερχομένων». Διότι συμβαίνει καὶ ἐν ταῦθα παρόμοιον μὲ τὰς κολλητικὰς ἀσθενείας. Ἐκαστος ὁμως προσβαλλόμενος μεταβάλλεται εἰς ἐστίαν μολυσμοῦ πλατυτάτην. Καὶ ὅταν οἱ πολλοὶ μάθωμεν ν' ἀποβλέπωμεν

πρὸς τὸ σοβαρότερον τῶν ἰδρυμάτων ὡς πρὸς συνήθη παιδιὰν καὶ νυμφευόμεθα μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ διαζευχθῶμεν καὶ διαζευγνύμεθα μὲ σκοπὸν νὰ συνάψωμεν νέαν ἔνωσιν, πῶς τότε ὁ γάμος θὰ σταθῇ εἰς τὸ ὕψος του καὶ πῶς ὁ οἶκος θὰ καταστῇ τὸ φυτώριον ἀρρενωπῶν ἐθνικῶν ἀρετῶν ; Αὐστηρὰ οἰκογενειακὰ ἠθῆ συνέχουσι τὰ κράτη. Χαλαρότης δὲ τῶν γαμικῶν δεσμῶν προετοιμάζουσι κατ' αὐτῶν ἀνήκεστον ὄλεθρον ὡς ὁ λατῖνος ποιητὴς φιλοσοφῶν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του, ἐψάλλε :

*Γενεαὶ τῆς ἀμαρτίας κατεμίαναν ἐν πρώτοις
τόν τε γάμον τὰς τε σχέσεις τῶν γενῶν καὶ τὴν ἐστίαν,
ἀπὸ δὲ πηγῆς τοιαύτης συμφορῶν ἔρρευσαν ῥεῖθρα
κατὰ τοῦ λαοῦ ἐν γένει καὶ συμπάσης τῆς πατρίδος. (1)*

Η'.

Δι' ὅλους λοιπὸν τοὺς ἀνωτέρω ἀπαριθμηθέντας λόγους, — χάριν τῆς γυναικός, χάριν τῆς καλῶς ἐννοουμένης συζυγίας, χάριν τῶν τέκνων, χάριν τῆς κοινωνίας—ὁ γάμος ὀφείλει ν' ἀφελθῇ αὐστηρῶς μονογαμιστικὸς, ἰσόβιος καὶ ἀδιάλυτος, ἢ δὲ διδασκαλία τοῦ Κυρίου, ἢ ἀντιβοῶσα τὸ «οὐδ' ὁ Θεὸς συνέξευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω», νὰ παραμείνῃ ἀπαρβαβίαστος καὶ ἀνωτέρα τῶν ἀνθρωπίνων ἡμῶν ἀδυναμιῶν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἄτομά τινα πίπτουν· ἀλλὰ τοῦτο

δὲν σημαίνει ὅτι καὶ ὁ θεῖος νόμος πρέπει νὰ πίπτῃ μαζύτων, συγκαταβαίνων εἰς τὰς ἀδυναμίας των. Ἄπ' ἐναντίας πρέπει νὰ σταθῇ ὀρθός, διὰ νὰ τὰ ἀνορθῶνῃ. Αἱ πολιτικαὶ νομοθεσίαιδυνατὸν νὰ δημιουργῶσιν ἐξοικονομήσεις καὶ νὰ ἐφευρίσκωσι προσκαίρους συμβιβασμούς, παρόμοιοι μὲ τὰ ἀσθενῆ ἐκεῖνα προχώματα, τὰ ἀνεγειρόμενα κατὰ τῆς ἀφηνιαζούσης θαλάσσης. Ἄλλ' ἐὰν καὶ ἡ Χριστιανικὴ περὶ γάμου ἀντίληψις ἐξομοιωθῇ πρὸς τὰς συνήθεις πολιτικὰς, ποῦ τότε θὰ εὐρεθῇ τὸ

(1) *Fecunda culpa secula nuptias
primum inquinavere et genus et domos ;
hoc fonte derivata clades
in patriam populumque fluxit.*

*Ὁράτιος, Βιβλ. III φθῆ 6 ε', 17—20).

(1) Jesus Christ and the Social Question, chap. iii.

τέλειον, πρὸς ὃ ὁσημέραι προαγόμενος πολιτισμὸς θὰ τείνη, ποῦ αἱ βραχῶδεις ἀκταί, αἵτινες τὴν θάλασσαν τῆς βαρβαρότητος καὶ τοῦ ἐν ἡμῖν παλαιοῦ ἀνθρώπου πραγματικῶς θὰ χαλινώσωσιν; Μετ' ἐνδομύχου ταραχῆς ἀναγινώσκωμεν ἐκάστοτε τὰς στατιστικὰς τῶν διαζυγίων. Μανθάνομεν διὰ ἐπὶ 100,000 κατοίκων ἐν μὲν τῇ Σαξωνίᾳ λαμβάνουσι χώραν 29 διαζύγια, ἐν δὲ τῇ Ἑλβετίᾳ 32, ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις 73, ἐν τῇ οὐπω χριστιανισθείσῃ Ἰαπωνίᾳ 215. Ὁμιλοῦμεν μετὰ δέους περὶ μιᾶς ἐξελέξεως τοῦ γάμου πρὸς τὸν ἐλεύθερον ἔρωτα. Καὶ ὅμως τὸ ζήτημα, ἐν τῷ συνόλω λαμβανόμενον, δὲν ἀποπνέει τὸν ἀπελπισμὸν. Ὁ γάμος ἐξελίσσεται, ναί· ἀλλ' ἡ τάσις του δὲν εἶνε πρὸς τὸν ἐλεύθερον ἔρωτα ἢ πρὸς τὸν ζωϊσμὸν (animalismus). Ἡ τάσις του εἶνε πρὸς τὸ ἀδιάλυτον, πρὸς τὴν αὐστηρὰν μονογαμίαν. « Ὑπάρχουν πλεῖσται ὅσαι ἀποδείξεις—ἀποφαίνεται ὁ Βεστερμάρκιος, μο-

ναδικὴ καὶ παγκόσμιος αὐθεντία ἐπὶ τοῦ ἀπασχολήσαντος ἡμᾶς ζητήματος—ὅτι ὁ γάμος, ἐν συνόλω λαμβανόμενος, καθίσταται εὐσταθέστερος ἐφ' ὅσον τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀνέρχεται εἰς ὑψηλοτέρους βαθμοὺς πολιτισμοῦ καὶ ὅτι δόσις τις ἡμερώσεως τῶν ἡθῶν τυγχάνει οὐσιώδους ὄρους πρὸς σχηματισμὸν ἐνώσεων ἰσοβίων» (1). Ἄλλ' ἂν ὁ πολιτισμὸς, ἐν γένει εἰπεῖν, εὖνοιε τὰς ἰσοβίους ἐνώσεις, ἂν ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὴν ἀρχαιότητα ὁ γάμος ἔχει νὰ δείξῃ σήμερον αὐστηρότερον τὸ ἦθος, ἂν τὸ μέλλον, ἄλλαις λέξεσιν, ἀνήκει εἰς τὸν γάμον τὸν ἀδιάλυτον καὶ πιστὸν καὶ σταθερόν, ὁ Χριστιανισμὸς βεβαίως δὲν θ' ἀρνηθῇ τὴν θέσιν του, διὰ νὰ γείνη οὐραγὸς ἀντὶ προσκόπου. Θὰ προπορευθῇ ὑψόνων ὑψηλὰ τὴν σημαίαν του, ἀναγράφουσαν ὅχι τὸ τοῦ γάμου εὐδιάλυτον, ἀλλὰ τὸ ἀδιάλυτον ἐφ' ὅρου ζωῆς.

ΚΩΝΣΤ. Ν. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
πρωτοπρεσβύτερος..

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἐνεκεν τῆς ἐορτῆς τῆς ἀδελφότητος τὸ σύνθημα κήρυγμα τῶν ἑεροκηρύκων τῆς <Εὐσεβείας> δὲν θὰ γίνῃ αὖριον Κυριακῆν.

ΤΟ ΛΙΘΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΥΠΟ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΝ

ΔΙΑΛΕΞΙΣ Α'.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ

(Fr. Thomas)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ὑπ' ἀρ. 68 φυλλαδίου).

Η ΑΓΑΠΗ

ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἄλλὰ σπεύδω νὰ προσθέσω ὅτι ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἠσκήσῃ τὴν ἀγιότητα ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ νὰ φανῇ ὡφέλιμος τῇ ἀνθρωπότητι διὰ τῆς ἀγάπης. Εἶνε Οὗτος ἡ ἐνσάρκωσις ἢ ἡ προσωποποιήσις τῆς ἀγάπης, τὸ πᾶν ἐν τῇ ζωῇ καὶ τῷ θανάτῳ. Αὐτοῦ εἶνε ἀγάπη καὶ προκαλῶ τοὺς ἐλευθερόφρονας τῆς ἐποχῆς μας νὰ ἐξηγήσωσιν ἡμῖν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν φυσικῶν αἰτίων τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἐμφάνισιν ὄντος, τὸ ὁποῖον οὐδὲν ἄλλο ἐκτὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπὲρ τοῦ πλησίον αὐτοθυσίας ἐγνώρισεν. — Ἡ σύγχρονος τῷ Ἰησοῦ ἀνθρωπότης, ἦν ἀντεπροσώπευον οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Ρωμαῖοι ἠγειραν αὐτῷ θρόνον, ἀλλ' ὁ θρόνος οὗτος ἦτον ὁ Σταυρός, ἐπλεξαν αὐτῷ στέφανον, ἀλλ' ὁ στέφανος οὗτος ἦτο κατασκευασμένος ἐξ ἀκανθῶν. — Δὲν ἦτο λοιπὸν δυνατόν τοιαύτη ἀνθρωπότης νὰ ἀναδείξῃ τοιοῦτον πρόσωπον.

Ἐὰν δὲ ἠθέλετε μοι ἀντιτάξει ὅτι ἡ φαντασία καὶ ἡ ποιήσις ἐδημιούργησεν τὸ μέγα πρόσωπον τοῦτο, θὰ ἀπαντήσω πρὸς ὑμᾶς μετὰ τοῦ Jean Jacques Rousseau ὅτι «δὲν εἶνε δυνατόν νὰ δημιουργηθῇ τοιοῦτον τι, διότι ὁ δημιουργὸς θὰ ἦτο τότε ἀνώτερος τοῦ δημιουργηθέντος ἀντικειμένου». Ὅχι, μυριάκις ὄχι, ἡ ἱστορία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ μὴ εἶνε ἀληθής, ἀφοῦ εἶνε τόσον ἐκτακτος καὶ ἀσυνήθης. Ἐν τῇ κριτικῇ τῶν Ἁγίων Γραφῶν ὑπάρχει ἀξίωμα, ὑπὸ πάντων παραδεδεγμένον, καθ' ὃ μεματαξὺ πολλῶν δεδομένων τὸ δυσκολότερον εἶνε καὶ τὸ πιθανότερον. Πιπτεύομεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῇ βάσει τούτου, ὅτι τοιαύτη ἐμφάνισις ἐν τῷ κόσμῳ οἷα ἢ τοῦ Κυρίου ἡμῶν εἶνε τι ἀλλόκοτον καὶ παράλογον, ἂν παραδεχθῶμεν ὅτι εἶνε αὕτη δημιουργημὰ ἀνθρωπίνης φαντασίας, κατασκευάσμα ἀντιγραφῆως, καλὰς ἔχοντος ὑπὲρ τοῦ ἀντιγραφόμενου προθέσεις.

Ἡ ἐμφάνισις ὄντος ἀγαπῶντος

ὡς ὁ Κύριος ἡμῶν δὲν ἐξηγείται ἄλλως πως ἢ διὰ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης· εἶνε θαῦμα τ. ἔ. πρᾶξις τοῦ Θεοῦ, ἡ μεγίστη πασῶν τῶν πράξεων Αὐτοῦ. Ὅταν βλέπω ἀκτίνα θερμῆν καὶ ἀπαστράπτουσαν νὰ διασχίῃ τὸ σκοτὸς σκοτεινοῦ δωματίου, συμπεραίνω ἐκ τούτου ὅτι προέρχεται αὕτη ἐκ τοῦ ἡλίου καὶ ὅτι ἐπομένως ἡλιος ὑπάρχει. Ἡ θερμότης αὕτη καὶ τὰ μάλιστα ἀπαστράπτουσα ἀκτίς, ἣτις καλεῖται Ἰησοῦς Χριστός, ἐπιτρέπει μοι νὰ συμπεραίνω, χωρὶς ποσῶς ν' ἀμφιβάλλω, ὅτι ἡλιος ἐπίσης θερμὸς καὶ ἀκτινοβόλος ὑφίσταται καὶ ὑπάρχει καὶ ὅτι ὁ ἡλιος οὗτος εἶνε αὕτη αὕτη ἡ καρδιά τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀγάπη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ! Ὡ! θὰ ἐπεθύμουν νὰ εἶχον εὐγλωττίαν ἀκαταγώνιστον διὰ νὰ δυνηθῶ νὰ δμιλήσω περὶ αὐτῆς. Εἶνε αὕτη ὠκεανός, τοῦ ὁποῦ δὲν δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν μήτε τὸ πλάτος, μήτε τὸ βάθος, μήτε τὴν ἔκτασιν. Ὅμοιάζει αὕτη πρὸς κορυφὴν, ἡ ὁποία γνωρίζομεν μὲν ὅτι ὑπάρχει, ἀλλ' ἣτις εἶνε τόσο ὑψηλὴ ὥστε χάνεται μεταξὺ τῶν νεφῶν.

Ἄς προσπαθήσωμεν ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεων μας νὰ χαρακτηρίσωμεν αὐτὴν δι' ὀλίγων. Ἐν πρώτοις εἶνε αὕτη ἀγάπη πραγματικὴ. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός δὲν ἀγαπᾷ ἐν λόγοις καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀλλ' ἀγαπᾷ ἐμπράκτως καὶ ἐν ἀληθείᾳ πραγματικότητι καὶ αἱ πράξεις Αὐτοῦ ἀπορρέουσι πᾶσαι ἐκ τῆς

πλήρους ἀγάπης καρδίας Αὐτοῦ. Ἀγαπᾷ ὅταν ὀμιλῇ, ἀγαπᾷ ὅταν ἐνεργῇ, ἀγαπᾷ ὅταν θαυματουργῇ, ὅταν ζῇ καὶ ὅταν ἀποθνήσκῃ μέχρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ πνοῆς, καὶ ἡ ἀγάπη, μόνη ἡ ἀγάπη, εἶνε ἡ μεγάλη ἔμπνευσις τοῦ βίου του. Καὶ, ὅπερ ἀξιοσημείωτον, ἀγαπᾷ χωρὶς νὰ συναντᾷ πάντοτε τὴν ἠχώ, τῆς ὁποίας τόσην ἀνάγκην ἔχει ἡ ἀγαπῶσα καρδιά Του· ἀγαπᾷ τοὺς ἀγαπῶντας Αὐτόν, ἀγαπᾷ ἐλίσης καὶ ἐξίσου καὶ τοὺς μὴ Αὐτὸν ἀγαπῶντας, τοὺς ἐπικρίνοντας καὶ κατακρίνοντας Αὐτόν, τοὺς μισοῦντας Αὐτόν, τοὺς ἐμπτύσαντας εἰς τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ καὶ καθ' ἣν στιγμὴν εἶι οἱ ἡλιοὶ διαπερῶσι τὰς σάρκας Του ἀναφωνεῖ: «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσιν». (Λουκ. κγ', 34).

Τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου ἀνεύρισκω εἰς ὅλα τὰ θαύματα αὐτοῦ. Ἔχετε παρατηρήσῃ, ὅτι οὐδέποτε ἐθαυματούργησε πρὸς ἐπίδειξιν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ μόνον πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἄλλων. Δύναται τις ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην νὰ διακρίνῃ δύο ῥεύματα ἐν τῷ εὐαγγελίῳ: ἄφ' ἑνὸς μὲν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός φαίνεται παντοδύναμος, θαυματοουργεῖ ἀδικοῦτως χωρὶς νὰ κωλύηται εἰς τοῦτο π' εἰδὲμι ἂς ἐισορίσῃς. Θεραπεύει πάντας τοὺς ἀσθενεῖς, ἐγείρει τοὺς νεκρούς, καταστέλλει τὴν καταιγίδα, πολλαπλασιάζει τοὺς ἄρτους ἢ τοὺς ἰχθῦς· ἀφ' ἑτέρου δὲ δεικνύεται ἀνίσχυρος καὶ νομίζει τις ὅτι προσωπο-

ποιεῖ τὴν ἀδυναμίαν αὐτὴν. Παραδέχεται νὰ πεινᾷ μέχρι πειρασμοῦ, πελαγοδρομεῖ ἐν εὐθραύστῳ λέμβῳ ἐν τρικυμίᾳ ἐν τῇ λίμνῃ τῆς Γεννη-

πρὸς τὸν θάνατον καὶ ἔπρεπεν αὐτὸς ὁ πατήρ νὰ ἀναστήσῃ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

Πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τις ὅλα ταῦτα;

Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀποστολόμενους πρὸς αὐτήν! ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὅν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοστίαι ἐκυῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε» (Ματθ. κγ', 37).

σαρέτ, ὑφίσταται τὴν φυσικὴν καὶ ἠθικὴν ἀγωνίαν τῆς Γεσθημανῆ εἰς τοιοῦτο σημεῖον ὥστε νὰ τρέχῃ ὁ ἰδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν, βαδίζει

Διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς ἀγάπης· «Ἄλλους ἔσωσαν ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι». (Μάρκ. ιε', 31). Αὐτὸς ὁ δυνάμενος νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Πατρὸς μυριάδας ἀγγέλων, παραδέχεται καὶ

καταδέχεται νὰ θεωρηθῆ ἡττημένος.

Ἡ ἀδυναμία Του, προκειμένου περὶ ἑαυτοῦ, καὶ ἡ παντοδυναμία Του, προκειμένου περὶ τῶν ἄλλων, εἶνε πασιφανεῖς ἀποδείξεις τῆς ἀείρου Αὐτοῦ ἀγάτης.

Τοῦτο δὲ δὲν ἀποτελεῖ ἀρὰ γε τὸ πλῆθος ἀξιοθαύμαστον ἐντοῖς θαύμασί Του; Οὐδέποτε δ' ἀνθρώπος, δ' ἐν τῷ ἐγωϊσμῷ βεβυθισμένος, ἦτο δυνατόν νὰ ἐξεύρη ἐκδήλωσιν τοιαύτην τῆς ἀγάτης.

Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ πλείων τοῦτου.

Ἡ ἀγάπη ἐξωθεῖ τὸν ἀγαπῶντα νὰ συνταυτίσῃ ἑαυτὸν μετὰ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀγάτης του καὶ νὰ χάνηται τρόπον τινὰ ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ. Δὲν εἶνε λοιπὸν τοῦτο κυρίως τὸ διακριτικὸν γνώρισμα τοῦ Ἰησοῦ; Ὅταν γεννᾶται δὲν ἀφομοιοῦται μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καταδεχόμενος νὰ γίνῃ βρέφος, ὅπως καὶ οἱ ἀνθρώποι; Κατὰ τὸ τριακοστὸν αὐτοῦ ἔτος ἐνοῦται μετὰ τῆς γενεᾶς ἡμῶν τῆς μοιχαλίδος καὶ ἀμαρτωλοῦ καὶ Αὐτὸς ὁ ἅγιος καὶ δίκαιος ἀναστρέφεται μετὰ τοῦ ὄχλου ἐκείνου, ὅστις ἐξήτει τὸ βάπτισμα, ἐπειδὴ εἶχεν ἀνάγκην καθαρμοῦ, καὶ ἐὰν ὁ πατήρ δὲν εἶχε διακρίνει Αὐτὸν ἀπὸ τοῦ πλήθους, λέγων Αὐτῷ «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδόκησα», (Ματθ. γ', 17) καὶ παρέχων Αὐτῷ τὸ Πνεῦμα Αὐτοῦ τὸ Ἄγιον, ἦτο πολὺ πιθανόν, κανεῖς, ἐκτός τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, νὰ μὴ ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἐννοήσῃ καὶ ἀντιληφθῆ τὸ μέγα μυστήριον, ὅπερ ἐτελε-

σινουργεῖτο τότε ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν.

Μετὰ ταῦτα, πάντοτε ἐν ἀγάπῃ, βλέπομεν Αὐτὸν κατὰ τὰ τρία εἶη τοῦ δημοσίου Αὐτῷ ἰβίου συνάπτοντα σχέσεις καὶ ἀλληλεγγύην μετὰ τῶν ἀσθενῶν, τῶν τεθλιμμένων, τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν μέχρι τῆς Γεθσημανῆς, ὅπου ὑφίσταται τὸν ὑπέριστατον πειρασμόν, ὃν ἐξέφρασε διὰ τῆς κρυψῆς τῆς καρδίας Του: «Πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστι παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. Πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ». (Ματθ. κς', 39). Τὸ ποτήριον τοῦτο θὰ εἶνε κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ἡ τελεία καὶ ἀτόλυτος συνταύτισίς Του μεθ' ἡμῶν, οὕτως ὥστε «ἐγένετο ἀμαρτία» (β'. Κορινθ. ε', 21) καὶ «ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα» (Γαλάτ. γ', 13), ὡς λέγει ὁ ἀπόστολος: ἠσθάνθη πρὸς σιγμὴν οἱ ἐχωρίσθη ἀπὸ τοῦ Πατρὸς, ἵνα μὴ χωρισθῆ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν Του· ἠθέλησε νὰ σώσῃ αὐτοὺς χωρὶς νὰ ἀπομακρυνθῆ τῆς κοινωνίας μετὰ τοῦ Πατρὸς Του· ἀλλ' ἔλειπε κἄτι ἐν τῇ ἀγάπῃ Του, ἡ ἀγάπη αὕτη δὲν ἦτον ἀόλυτος καὶ τελεία καὶ ἰδοὺ διατὶ ἐλογίσθη μετὰ ληστῶν καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα Αὐτὸν εἶναι ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει. Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν.

Τοῦτο ἀκριβῶς εἶνε τὸ μέγιστον τῶν μυστηρίων καὶ ἐπειδὴ εἶνε τὸ μυστήριον τῆς ἀγάτης, δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῆ παρ' ἡμῶν, τῶν μὴ δυναμένων νὰ ἐμβατεύσωμεν εἰς τηλικαύτην ἄβυσσον.

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΑΞΩΜΕΝ

ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ;

ΝΑ ΑΦΕΘΩΜΕΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΝ ΤΟΥ

Ἐὰν τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ἔχωσιν οὕτως, εἶνε ἀρὰ γε ἄξιον ἀπορίας τὸ διατὶ ἡ σημερινὴ ἀνθρωπότης αἰσθάνεται ἑαυτὴν ἐλκομένην πρὸς τὸν Υἱὸν τῆς Μαρίας; Ἐλκύει αὐτὴν Οὗτος τοσοῦτω μᾶλλον ὅσῳ ἀντιστρατεύεται πρὸς τὴν κοινὴν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου γνώμην, ἣτις πηγάζει καὶ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ δυσθεραπεύτου ἀνθρωπίνου ἐγωϊσμοῦ. Ὁ οὐρανός, οὗ ἔχει ἀνάγκην ἡ σύγχρονος γενεά, εἶνε ὁ ὑπὸ τῆς Ἀποκαλύψεως περιγραφόμενος, ἐν τῷ ὁποίῳ εὐρηται ἀμνὸς ἐσφαγμένος, πρὸς ὃν οἱ ἄγγελοι πάντες προσφέρουσι προσκύνῃσιν καὶ λατρείαν, ἐπειδὴ ἀκριβῶς εἶνε ἐσφαγμένος. Ἰδοὺ τὸ συγκινητικὸν σύμβολον τῆς ἀπείρου ἀγάτης τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου.

Ἄλλ' ἵνα σωθῶμεν δι' Αὐτοῦ, ὀφείλομεν νὰ ἀρχίσωμεν ἡμεῖς αὐτοὶ οὐχὶ πλέον ν' ἀγαπῶμεν, ἀλλὰ νὰ ἀφεθῶμεν εἰς τὴν ἀγάπην Του. Ἀπὸ τὸ μὸλις γεννώμενον βρέφος ζητοῦσιν οἱ γονεῖς νὰ τοὺς ἀγαπῶν, ἀλλὰ νὰ ἀφήσῃ νὰ ἀγαπηθῆ ὑπ' αὐτῶν. Ἡ μήτηρ, κύπτουσα ἐπὶ τοῦ λίκνου καὶ μετὰ μειδιάματος αὐτὸ παρατηροῦσα, φαίνεται ὡς νὰ λέγῃ πρὸς αὐτό: «Τέκνον μου, σὲ ἀγαπῶμεν· τὸ λίκνον τοῦτο εἶνε ἀπόδειξις· αἱ φροντίδες καὶ αἱ μέριμναι, δι' ὧν σὲ περιβάλλομεν, εἶνε αἱ ἐκδηλώσεις τῆς ἀγάτης μας· ὦ! πιστεύσον λοιπὸν εἰς τὴν ἀ-

γάπην μας ταύτην! ἄφησε νὰ περιβληθῆς, νὰ πλημμυρίσῃς ἐξ αὐτῆς!»

Ὁ Θεὸς δὲν ὀμιλεῖ πρὸς ἡμᾶς κατ' ἄλλον τρόπον, διότι ἡ ἀγάπη εἶνε ἡ πηγὴ καὶ ἡ ἀρχὴ πάσης ζωῆς.

Ἴδου διατὶ θὰ ἐπεθύμουν νὰ καθικετεύσω τοὺς ἐκ τῶν ἀκροατῶν μου τεθλιμμένους καὶ αἰσθανομένους ὀδύνην εἰς τὴν καρδίαν, ἐπειδὴ δὲν πιστεύουσιν ὅτι ἀγαπῶνται, νὰ ἐπιτελέσωσι τὸ ἔργον τοῦτο τῆς πίστεως, τὸ ὅποιον εἶνε ἔργον ὑπακοῆς καὶ τὸ ὅποιον συνοψίζεται εἰς τὰς λέξεις: Ν' ἀπαδεχθῶμεν τὴν προσωπικὴν καὶ ἄπειρον ἀγάπην τοῦ Θεοῦ δι' ἡμᾶς αὐτοὺς. Ἀφήσωμεν λοιπὸν ἡμᾶς αὐτοὺς εἰς τὴν ἀγάπην καὶ μετὰ ταῦτα διεγειρόμενοι ὑπὸ τῆς ἀκαταμαχίτου ἐκείνης δυνάμεως, ἣτις καλεῖται ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἀνοίξωμεν πλατέα τὰ ἴστια καὶ ἐκ τοῦ ἔλους τούτου τὸ φύσημα τοῦ Πνεύματος θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ πρὸς τὴν μεγάλην θάλασσαν, πρὸς τὸ ἄπειρον.

ΝΑ ΑΓΑΠΩΜΕΝ ΚΑΙ ΝΑ ΒΑΠΤΩΜΕΝ
ΤΟΝ ΘΕΟΝ, ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ, ΗΜΑΣ

ΑΥΤΟΥΣ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ
ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Τούτου δὲ ἐπιτυγχάνετε, ἂν ἀνταποκριθῆτε εἰς τὴν ἀγάπην, δι' ἣς ἠγαπήθητε, ἀγαπῶντες καὶ ὑμεῖς τὸν πλησίον· ἀλλὰ πρὸ τούτου μάθετε νὰ βλέπετε τὸν Θεόν, τοὺς ἀνθρώπους, ὑμᾶς αὐτοὺς διὰ μέσου τοῦ Χριστοῦ.

Τὸν Θεὸν ἐν πρώτοις· διότι διὰ μόνου τοῦ τρόπου τούτου θὰ δυνηθῶμεν νὰ πιστεύσωμεν εἰς Αὐτόν, χωρὶς

νὰ ἀμφιβάλλωμεν περὶ Αὐτοῦ. Ἐξω-
του Χριστοῦ ὁ Θεὸς οὕτος εἶνε τό-
σον σκεπασμένος καὶ κκαλυμμένος,
φαίνεται πάντοτε τόσον κωφὸς καὶ
τόσον σκληρὸς, ὥστε ἡ πίστις φαίνε-
ται πρὸς στιγμὴν ἀδύνατος, ἀλλ' ἐντῷ
Χριστῷ εἶνε Οὕτος ἐντελῶς διαφανής.

Τοὺς ἀνθρώπους· διότι οὗτοι, καθ' ἑ-
αυτοὺς θεωρούμενοι, δὲν φαίνονται
ποσῶς ἀξιολύπητοι, ἀλλ' εἶνε ὡς ἡμεῖς
λίαν ἐγωῖσται! Ἄλλὰ θεωρούμενοι
ἐν Χριστῷ μεταμορφοῦνται, καθί-
στανται ὠραῖοι καὶ αὐτοὶ οἱ ἀσχη-
μότεροι μεταξὺ αὐτῶν, καθαρὸι καὶ
οἱ πλεον ἀκάθαρτοι, ἀξιοὶ ἀγάπης
καὶ οἱ ἐλάχιστα ἀξιαγάπητοι.

Τέλος βλέπετε ὑμᾶς αὐτοὺς διὰ
μέσου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, ἐπειδὴ εἶνε τοῦτο τὸ μόνον
μέσον νὰ προφυλατῶμεθα καὶ ἐκ
τῆς ὑπερηφανίας καὶ ἐκ τῆς ἀπελι-
σίας τῆς ὑπερηφανίας, ὅταν δὲν γνω-
ρίζωμεν ὑμᾶς αὐτοὺς καὶ τῆς ἀπελι-
σίας ὅταν γνωρίζωμεν ὑμᾶς αὐτοὺς
ὑπὲρ τὸ δέον.

Διὰ μέσου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ
βλέπει τις ἑαυτὸν ὁποῖος πράγματι
εἶνε, ἀλλ' οὔτε ἀπογοητεύεται,
ἐπειδὴ βλέπει τις ἑαυτὸν ἐπίσης
τοιούτον ὁποῖος θὰ γίνῃ. «Ἐάν
φανερῶθῃ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα»
(α'. Ἰωάν. γ', 2) κατὰ τὸν υἱὸν τῆς
βροντῆς, τ. ἔ. ἄγιοι, καθαρὸι, ἀγα-
πῶντες ὡς Ἐκεῖνος. Διὰ τὴν νὰ μητρέφῃ
τις πρὸς ἑαυτὸν νόμιμον ἀγάπην,
ὅταν γνωρίζῃ ὅτι Αὐτὸς πρῶτος ἠγά-
πησεν ἡμᾶς; Διὰ τὴν νὰ ἀπελιπίξῃ τις
περὶ ἑαυτοῦ, καθ' ἣν στιγμὴν ἐκεῖ-

νος δὲν πράττει τοῦτο; Ὅταν οἱ ἄν-
θρωποι τοῦ κόσμου τούτου ἔχωσι
τὴν ἰδέαν τοῦ θανάτου δι' αὐτοκτο-
νίας, δι' ὑμᾶς πρέπει νὰ ἐπικρατῇ
ἄλλη ἰδέα ν' ἀγαπῶμεν τὴν ζωὴν, νὰ
εὐρίσκωμεν αὐτὴν ὠραῖαν καὶ κα-
λὴν, ἀξίαν νὰ ζήσῃ τις αὐτὴν,
ἐπειδὴ αὕτη φαίνεται ἡμῖν ὁποῖα
πράγματι εἶνε τ. ἔ. σχολὴ μεταμορ-
φώσεως ἡμῶν εἰς τὸ κατ' εἰκόνα
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου καὶ μό-
νου θὰ κατορθώσωμεν νὰ μένωμεν
αἰσιόδοξοι ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ
ἂν ἔτι εὐρισκώμεθα ἀντιμέτωποι
πρὸς τὸ κακὸν καὶ πρὸς τὰ θλιβε-
ρώτατα τῆς ἀμαρτίας ἀποτελέσματα.

Ἡ εὐχὴ μου διὰ τὸν σύγχρονον ἄν-
θρωπον, δι' ὃν καὶ ἰδιαίτερος ἀπόψε
ἐσκέφθην καὶ ἠσυχολήθην, εἶνε νὰ εὐρῇ
ἐπὶ τέλους ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χρι-
στοῦ τὴν τελείαν ἱκανοποίησιν ὄλων
αὐτοῦ τῶν ἀναγκῶν, καὶ ὑπὲρ πάσας
τὰς ἄλλας τῶν ἀναγκῶν τῆς συνειδή-
σεως καὶ τῆς καρδίας, τῶν βαθυτάτων
καὶ ἐπιτακτικωτάτων ἐξ ὄλων τῶν ἀ-
ναγκῶν καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ
θεραπευθῇ, νὰ ἀναπαύσῃ τὰ σπλάγ-
χνα του, νὰ μεταμορφωθῇ κατ' εἰ-
κόνα τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου διὰ
τῆς δυνάμεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

[Ἡ δευτέρα διάλεξις εἰς τὸ προ-
σεχές].

+ Ὁ ΤΡΑΛΛΕΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἡ ΧΡΕΩΚΟΠΙΑ ΤΟΥ ΥΛΙΣΜΟΥ

Ὁ ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΗΘΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ

Οἱ διάφοροι κοινωνιολόγοι εὔρον
καὶ πάλιν ὕλην πρὸς πλήρωσιν τῶν
στηλῶν ἐφημερίδων τινῶν. Τὰ οἰκο-
γενειακὰ δράματα, τὰ ἀλλεπαλλήλως
ἐν Πειραιεὶ δημιουργηθέντα, ἐλέπτυ-
ναν τὸν κάλαμον τῶν καθ' ἡμᾶς σο-
φῶν, καὶ τινες τούτων, τοὺς ῥωμαν-
τικωτέρους ἀνεβίβασαν ἐπὶ τοῦ Πη-
γάσου, ἵνα ἀπὸ τὰ ὕψη τῆς ποιητικῆς
φαντασίας ἐξαπολύσωσι τὰς διαφό-
ρους περὶ τιμῆς καὶ ἠθικῆς θεωρίας
των.

Μᾶς παρέστησαν—κατὰ τὴν συ-
νήθειάν των—ὅτι *τιμὴ* εἶνε τι κενὸν
νοήματος· εἶνε λέξις ἀφηρημένη· εἶνε
ἐπινόημα τῶν περιορισμένης δια-
νοίας ἀνθρώπων· εἶνε τέλος κατὰ ἀ-
νύπαρκτον!

Ὁ ἄνθρωπος—κατ' αὐτοὺς—προ-
ορισμὸν ἔχει νὰ πληρώσῃ, ἐφ' ὅσον
ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς, τὰς ὁρέξεις καὶ
ἐπιθυμίας αὐτοῦ, μεταχειριζόμενος
πρὸς τοῦτο πᾶν ὅ,τι δύναται διὰ τὴν
κατόρθωσιν τῶν σκοπῶν του.

Τὰ πάντα μηδέν! Τὰ πάντα γα-
στήρ, ὁρέξεις. Τὸ καθήκον, ἀνοη-
σία. Ὁ σεβασμὸς πρὸς τὰ πολυτι-
μότερα τοῦ ἄλλου ἀγαθὰ, μωρὰ ἐπι-
νοήματα. Τὸ ἀγαθὸν εἶνε χίμμαιρα.
Τὸ ὄσιον οὐτοπία. Θεὸς εἶνε ὃν ἀ-
νύπαρκτον, ψευδές. Ἀρνήθητι τὰ

πάντα. Διάπραξον πᾶν ὄργιον. Οὐ-
δεμίαν φέρεις εὐθύνην!

Διὰ τοιούτων θεωριῶν διδάσκει-
ται τὸ νοήμον κοινόν. Ἄναγινώσκει
ταῦτα ὁ νέος καὶ βεβαίως δελεάζεται.
Ἄκουει ταῦτα ὁ παῖς καὶ πιστεύει.
Τροφοδοτεῖται διὰ τούτων ἡ διάνοια
κούφων κορασιδῶν, νεαρῶν συζύ-
γων καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον βυθί-
ζονται εἰς τὰ τέλματα τῆς ἀκολασίας,
τῆς αἰσχροτήτος, τῆς φαυλότητος. Ἡ
σύζυγος μολύνει τὴν συζυγικὴν κοί-
την. Ὁ ἀνὴρ ποδοπατεῖ καὶ ἐξευτε-
λίζει τὴν ἀγνότητά του. Ὁ νέος, εἰς
σάτυρον μεταμορφούμενος, τρέχει δί-
κην κυνερίου ὀπισθεν τῶν γυναι-
κῶν, ἵνα εὐφρανθῇ ἀκολασταίνων.

Καὶ ἡ τύφλωσις προχωρεῖ.

Ἀπὸ τῆς ἑδρας, ἄνδρες ἐντεταλ-
μένοι νὰ μορφώσωσι τὸ ἦθος καὶ
τὸν χαρακτήρα τῶν δυστυχῶν Ἑλ-
ληνοπαίδων, διδάσκουσι καὶ ἀνα-
πτύσσουσι τὰς Δαρβινείους καὶ Χεκε-
λείους θεωρίας καὶ παραδίδουσι πρὸς
ἀνάγνωσιν τὴν ἀθλίαν συγγραφὴν
τοῦ Βύχνερ.

Καὶ ἡ νεανικὴ φαντασία, ἡ ἐκδο-
τος εἰς πᾶν πονηρόν, εὐφραίνεται
πληροφορουμένη, ὅτι οὐδεμίαν ὑπέ-
χει εὐθύνην τῶν πράξεών της, διότι

ὁ ἄνθρωπος τυγχάνει ἐστερημένος ἐλευθέρως βουλήσεως. Τέλειον ἐκδεδιγμένη καὶ ὁ νοῦς αὐτῆς μὴ δυνάμενος νὰ ἀνανήψῃ ἕνεκα τῆς ἀκολασίας, ἄνευ οὐδεμιᾶς συναισθήσεως ἀποδέχεται τὰς διδασκομένας μορφάς, χωρὶς νὰ φροντίσῃ νὰ γνωρίσῃ, ἐὰν τὰ τερατώδη θεωρήματα ἔχουσιν ἐπιστημονικὴν τινα ὑπόστασιν ἢ τὴν αὐθεντιάν τῆς γνώμης διαπρεποῦς φιλοσόφου ἢ ἐπιστήμονος.

Ἀπαίσια κοινωνικά στοιχεία τίθενται ἐπὶ κεφαλῆς ληστρικῶν δμάδων πρὸς ἐδραΐωσιν δῆθεν τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς συνειδήσεως, ἀλλὰ πράγματι πρὸς κατάργησιν παντὸς οἰκογενειακοῦ καὶ κοινωνικοῦ θεσμοῦ καὶ πρὸς ἐξόντωσιν παντὸς ὑγινοῦς καὶ εὐγενοῦς στοιχείου.

Προσπαθοῦσιν, ὡς ἄλλοι Μαρά, νὰ ἰδρῶσιν νέους βωμούς. Ἀνακηρύττουσι τὴν φύσιν καὶ τὸν νοῦν ὡς θεοῦ τῆς ἀνθρωπότητος. Πολεμοῦσι λυσσῶδῶς πᾶσαν ἐνέργειαν πρὸς ἠθικὴν διάπλασιν τοῦ αἰοῦ, καθὼς ὑπαγορεύεται ὑπὸ τοῦ αἰωνίου ἠθικοῦ νόμου. Περιφρονοῦσι τὴν χριστιανικὴν λατρείαν. Ἀποστρέφονται καὶ εἰρωνεύονται πάντα πρεσβεύοντα καὶ τηροῦντα τὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου.

Τὸ πλεῖστον δὲ τοῦ δυστυχοῦς λαοῦ, αἵτε μὴ ὑπαρχούσης ἐπαρκοῦς ἀντιδράσεως πρὸς περιφρούρησιν τῆς σκανδαλιζομένης καὶ πτοουμένης συνειδήσεως αὐτοῦ, εὕρισκεται ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἀρχῶν, τῶν ἀποκλειουσῶν πᾶσαν ὑπερχόσμιον ἰδέαν, πᾶν συναίσθημα ὑπερφνῆς καὶ πᾶσαν πεποίθησιν περὶ ὑπάρξεως Δημοουργοῦ. ἀποκαλύψαντος τὸ θεῖον ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος.

Καὶ τώρα ὑμεῖς οἱ πρωτεργάται τῆς διαδόσεως τῶν ὑλιστικῶν ἀρχῶν, σαθρὰς δὲ ἐν ὀνόματι τῆς ἐπιστήμης

καὶ ἀσεβεῖς θεωρίας διδάσκοντες ὑμεῖς οἱ μυκτηρίζοντες τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις, ὑμεῖς οἱ ἱατροί, οἱ πρὶν ἢ δυνηθῆτε νὰ θεραπεύσῃτε τὰς σωματικὰς νόσους, ἐπιχειροῦντες νὰ μᾶς διδάξῃτε περὶ τοῦ ἠθικοῦ ἡμῶν βίου· ὑμεῖς οἱ εἰς οὐδὲν λογιζόμενοι τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος πρὸς παραγωγὴν εὐρώστων σωμάτων καὶ πιστῶν τοῦ καθήκοντος ὑπηρετῶν, παρατηρήσατε καὶ ἀπολαύσατε τοὺς καρποὺς τῶν θεωριῶν σας, παρατηρήσατε τὴν ὀσημέραι συντελουμένην ἀποκτίνωσιν τῶν ἀτόμων, διάλυσιν τῶν οἰκογενειῶν, κατάπτωσιν τῆς ἀλληλεγγύης. φυγάδουσι τοῦ ἐντίμου βίου καὶ τὸν ἠθικὸν μαζασμὸν τῆς κοινωνίας.

Ἡ πτωχὴ ἐργᾶτις ἀπὸ πρωίας μέχρι ἑσπέρας ἐργάζεται ἐν τοῖς σκοτεινοῖς ὑπογείοις, ἵνα κερδήσῃ ὀλίγα χρήματα οὐχὶ πρὸς ἀνακούφισιν τῆς πενίας τῆς, ἀλλὰ διὰ τὴν ματαίαν ἐπίδειξιν, διὰ τὴν κατασκευὴν φορεμάτων τοῦ συρμού.

Ὁ πτωχὸς πατὴρ ἐρνάζεται, κοπιᾷ καὶ χύνει ἄφθονον ἰδρῶτα πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν φιλαρεσκείων κούφου συζύγου καὶ ἔτι κουφωτέρων τέκνων.

Ἡ λατρεία πρὸς τὴν ὕλην ἀπέβαλε πᾶσαν σκέψιν ὑγιᾶ.

Ἴδου τὸ οἰκτρὸν θέαμα δυστυχοῦς καὶ ἀθλίου λαοῦ, ἐλαυνομένου ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τῶν διδασκαλιῶν, καθ' ἃς οὐδὲν πλὴν τοῦ ἀπλοῦ καὶ ὄρατοῦ κόσμου ὑπάρχει.

Ἦδη, φίλε ἀναγνώστα, δύνασαι νὰ κρίνῃς περὶ τῶν αἰτίων τῆς ἠθικῆς ἡμῶν ἀθλιότητος καὶ περὶ τῆς ἐκλύσεως πάντων τῶν οἰκογενειακῶν καὶ κοινωνικῶν δεσμῶν.

Εἶσαι καθ' ἡμέραν θεατῆς τῶν ἀσχημιῶν καὶ τῶν κακουργημάτων,

ἅτινα προκύπτουσιν ἐκ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν σαπρῶν ἰδεῶν.

Πῶς λοιπὸν θὰ ἐπέλθῃ ἡ πρόοδος καὶ ἡ τελειοποίησις, ἡ εἰρηνικὴ συμβίωσις καὶ ἡ πειθαρχία, ὁ πρὸς τοὺς νόμους σεβασμὸς καὶ ἐν γένει ἡ θεραπεία ὄλων τῶν μοστιζόντων τὴν κοινωνίαν ἡμῶν δειῶν;

Ἡ ἀπάντησις εἶνε φανερά.

Ὁ ὕλισμὸς ἐχρεωκόπησεν ἤδη. Ἐπ' ἀρχεῖον ἀπῆλθυσάμεν τὰς θεολογίας του συνεισίας.

Πάντες οἱ σωφρονοῦντες ἀποβλέπουσι μετ' ἐλπίδων εἰς τὸ κῆρος τοῦ νόμου τοῦ Εὐαγγελίου. Αὐτὰ ταῦτα τὰ γεγονότα πείθουσιν ἡμᾶς, ὅτι πρέλει νὰ μορφωθῇ ὁ λαὸς συμφῶνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου.

Αἱ ἀρχαὶ αὗται εἶνε αἱ δυνάμεναι νὰ ἀπαλείψωσι πᾶν τὸ ὀδηγοῦν εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ νὰ ἐπαναφέρωσι τὴν γαλήνην εἰς ψυχὰς μονιζομένας ἐν τῷ ὠκεανῷ τῶν ἀμφιβολιῶν καὶ τῶν παθῶν.

Καὶ ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος ἀνελλίσσεται καὶ ἔθνη ἐμφανίζονται καὶ προοδεύουσι καὶ φιλοσοφικὰ συστήματα καὶ ἐπιστημονικὰ θεωρία ἐπὶ μακρῶν τῶν κόσμων διέπουσι καὶ ὡς ἀναμφίβολοι ἀλήθειαι ἐκλαμβάνονται, μέχρι τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ πλημμελοῦς ἢ πεπλανημένου αὐτῶν καὶ ἐν γένει ἐν μέσῳ τῆς παγκοσμίου κινήσεως καὶ μεταβολῆς μόνον ἐν μένει ἀναλλοίωτον, σταθερὸν καὶ ἀμετάβλητον : **αἱ ἠθικαὶ ἀρχαὶ τοῦ Εὐαγγελίου.**

Κατ' αὐτὰς, διὰ νὰ δειχθῶμεν υἱοὶ τοῦ ἐν Οὐρανοῖς Πατρὸς, πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν τὸν προορισμὸν μας.

Τὸ γενικὸν τοῦ ἠθικοῦ νόμου ἐπιταγμα, ἡ πρώτη αὐτοῦ διάταξις καὶ κυρία ἐντολὴ εἶνε, ὅτι ὀφείλομεν διὰ πασῶν τῶν δυνάμεων ἡμῶν νὰ τεί-

νομεν πρὸς τὸν Θεόν, μελετῶντες καὶ τηροῦντες τὸν νόμον Αὐτοῦ.

Ἀποτελέσματα τῆς εὐγενοῦς τάσεως ἡμῶν ταύτης εἶνε ἡ μόρφωσις τοῦ χαρακτῆρος, ἡ ἀπόκτησις τῆς ἀρετῆς καὶ ἡ πλήρης κατοχὴ ἡμῶν αὐτῶν (possession de soi), ἢν ἀποκολοῦμεν ἠθικὴν κυριότητα.

Ὁ Πυθαγόρας, ὁ Σωκράτης, ὁ Κλεάνθης, ὁ Κάτων, οἱ Στωϊκοί, δι' αὐτῆς ἐμόρφωσαν ἠθικοὺς χαρακτῆρας, διαμείναντες τελείας ἀρετῆς πρότυπα.

Ἀλλὰ μήπως πολλοὶ τῶν νεωτέρων ὑσιτέρησαν;

Ὁ περικλεῆς φιλόσοφος Φραγκλῆνος, περὶ οὗ ἐλέχθη ὅτι ἤρπασεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν κεραυνὸν καὶ ἀπὸ τῶν τριάντων τὸ σκήπτρον (eripuit coelo fulmen sceptrumque tyrannicis), καθὼς ἀνακαλύψας τὴν ταυτιότητα τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ τοῦ κεραυνοῦ, ἀνῆλθεν εἰς τὸν ὑψιστον βαθμὸν τῆς ἠθικότητος καὶ ἐξασκήσας τὴν τέχνην τῆς ἀρετῆς, ἀπῆλυσεν αἰσιωτάτων ἀπτελεσμάτων : ὑπνείας, μακροβιότητος, ἐπιστήμης, ψυχικῆς γαλήνης, τῆς μετὰ θάνατον δόξης.

Ὁ ἴγιος διήλθον, λέγει ὁ σοφὸς βιογράφος του Μιλιέ, τοσοῦτον ἐναρτιῶς καὶ ἐνδόξως τὸν βίον, ὅσον ὁ υἱὸς βαφῆως τινὸς τῆς Βοστώνης, ὅστις... ἐληύθησεν τὴν ὕλικὴν εὐμαρτίαν τῆς πατρίδος του καὶ τὰ φῶτα, ἔγινε μέλος τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν... καὶ ἐπὶ τέλους ἀφῶν 84 ἔτη διήλθεν εὐεργειῶν, ἀπεβίωσεν ἐκλύσας τὸ σέβας τῶν δύο κόσμων...>

Πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἠθικῆς κυριότητος ὀφείλομεν ν' ἀπομακρύνωμεν καὶ νὰ καταβάλωμεν πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἐπισκιάσῃ τὴν λάμπριν καὶ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἰσχύν του. Τὸ ἄλλοι-

οὖν δὲ τὴν λογικὴν ἡμῶν φύσιν καὶ καθιστῶν ὑμᾶς ὑποδεστέρους τῶν κτηνῶν, εἴνε ἢ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἐπικράτειας τοῦ σώματος, ἢ ἐσχάτη αὐτῆ ἐξαχρῆσις, διότι ἐνατρέπει τὴν τάξιν τῆς φύσεως, καθ' ἣν ἡ ψυχὴ ζωογονεῖ καὶ διοικεῖ τὸ σῶμα πρὸς σκοπὸν ἀνώτερον τῆς σωματικῆς ζωῆς.

Πρὸς ἐπίτειξιν τῶν πολυτίμων σκοπῶν τῆς ψυχῆς πρέπει νὰ ἀποκησώμεν τὴν σωφροσύνην. Κατὰ τὸν Πλάτωνα : «Σωφροσύνη ἐστὶ τὸ κρατεῖν τῶν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν».

Διὰ ταύτης τὸ σῶμα καθίσταται πειθήνιον ὄργανον τῆς ψυχῆς καὶ παράγονται ὅλαι αἱ θανατάσαι ἐκεῖνα ἄρεταί, αἱ ἔχουσαι τὴν δύναμιν νὰ τηρῶσι τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ ὑψηλὸν ἐπίπεδον τῆς ἠθικῆς κυριότητος.

Τότε τὰ πάθη οὐδεμίαν ἐπίδρασιν θὰ ἔχωσιν ἐπ' αὐτοῦ, ἀλλ' αἱ πράξεις, αἱ ὀρέξεις τοῦ θὰ ρυθμίζονται συμφώνως πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ συμφέροντός του ὑπαγορευόμενα.

Εὐτυχῆς ἡ πολιτεία ἐκεῖνη, ἣτις φροντίζει διὰ τὴν ἠθικὴν ἀνάπτυξιν τῶν μελῶν της.

Τὰ πολλὰ καὶ ποικίλα κακὰ βαθμηδὸν ἐλαττοῦνται καὶ ἡ συναπτομένη πάλη μετὰ τοῦ αγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ καὶ δι' αὐτῆς ἢ πρὸς τὸ ἀγαθὸν πρόοδος ἀποτελοῦσι τὴν ζωὴν τῆς φύσεως καὶ συνιστῶσι τὴν καλλονὴν καὶ τὴν ἀγαθότητα τῆς ἠθικῆς ζωῆς καὶ τοῦ μεγάλου δράματος τῆς ἱστορίας.

(Ἐκ τῆς «Ἑλλάδος»).

ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ Κ. ΠΟΛΑΚΗΣ

Ἡ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ «ΕΥΣΕΒΕΙΑ», ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΑΥΤΗΣ

ΑΞΙΟΤΙΜΕ ΚΥΡΙΕ,

Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν ν' ἀναγγείλωμεν ὑμῖν ὅτι τὴν αὔριον Κυριακὴν 12ην Αὐγούστου ἔ. ἔ. τελεῖ τὴν ἐπέτειον αὐτῆς ἑορτὴν ἡ *Θρησκευτικὴ Ἀδελφότης «ΕΥΣΕΒΕΙΑ»* ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ἱερούργου τῶν Σεβασμιωτάτου ἡμῶν Μητροπολίτου κ. κ. Χρυσοστόμου.

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκκλησίας, ἐν ἣ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ θέλει κηρύξει ὁ ἐλλόγ. κ. Π. Κατσιναβάκης, τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος θὰ συνέλθωσιν ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Χατζιαντωνείου Σχολῆς, ἐνθα ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Α. Σεβασμιότητος θέλει ἐκφωνηθῆ ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν ἱεροκηρῶν τῆς Ἀδελφότητος ἱερολογιωτάτου κ. Γρηγορίου Ὁρφανίδου ὁ πανηγυρικὸς τῆς ἡμέρας, θὰ ψαλῶσιν ὁ ὕμνος τῆς Ἀδελφότητος καὶ τινὰ ἄλλα θρησκευτικὰ ἄσματα ὑπὸ καταλλήλου χοροῦ καὶ τέλος θὰ ἀναγνωσθῆ ἡ ἐτησίᾳ λογοδία τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὑπὸ τοῦ γεν. γραμματέως αὐτοῦ κ. Ἀντωνίου Ἀθηνογένους.

Εὐελπιστοῦντες, ἀξιότιμε Κύριε, ὅτι θὰ τιμήσητε τὴν ἐν λόγῳ ἑορτὴν μετὰ τῆς οἰκογενεῆς ὑμῶν,

Διατελοῦμεν μεθ' ὑπολήψεως ἄκρας.

ΤΟ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ